

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานและรับฟังความคิดเห็น
ของกลุ่มผู้ใช้น้ำต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

ของ

คณะกรรมการการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ระหว่างวันอังคารที่ ๒๔ – วันพุธที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๑

ณ จังหวัดระยอง และจังหวัดจันทบุรี

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	๑ - ๒
ส่วนที่ ๑	๓ - ๑๓
สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ของกลุ่มผู้ใช้น้ำในเขตพื้นที่จังหวัดระยอง ณ ศาลากลางจังหวัดระยอง	
ส่วนที่ ๒	๑๕ - ๓๑
สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ของกลุ่มผู้ใช้น้ำในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ณ ศาลากลางจังหวัดจันทบุรี	

การปฏิรูประบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำถือเป็นประเด็นสำคัญลำดับต้น ๆ ของประเทศ เพราะน้ำเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งการอุปโภคบริโภค การช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ การทำการเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม การคมนาคม การผลิตพลังงาน รวมทั้งการท่องเที่ยว ซึ่งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำนั้น ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ข. ด้านอื่น ๆ (๑) บัญญัติว่า “ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน”

ที่ผ่านมาแม้ว่าประเทศไทยได้กำหนดแนวนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๙ โดยยึดหลักการบริหารจัดการน้ำในระดับลุ่มน้ำอย่างบูรณาการ และยั่งยืนบนพื้นฐานของการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ แต่พบว่ายุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยังไม่สามารถที่จะนำไปสู่การดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งยังมีข้อจำกัดต่อการบูรณาการแผนงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น จึงทำให้การดำเนินการขาดเอกภาพ อีกทั้ง ปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นจำนวนมาก ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับมีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้และการแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง หรือแก้ไขปัญหาคณะเฉพาะพื้นที่ที่แตกต่างกัน อีกทั้งบทบัญญัติของกฎหมายบางส่วนยังมีความซ้ำซ้อน ขัดแย้ง ไม่เชื่อมโยง และไม่ครอบคลุมการปฏิบัติการกิจที่จำเป็นทั้งหมดในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพและไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำได้อย่างยั่งยืน

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ประกอบด้วยข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ที่สุด และเพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศได้อย่างแท้จริง ประกอบกับ ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติไว้ว่า “ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน” ดังนั้น คณะกรรมการวิสามัญจึงได้มีมติเดินทางไปศึกษาดูงานและรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ใช้น้ำภาคการเกษตร ภาคการอุตสาหกรรม และภาคการท่องเที่ยวต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ในเขตพื้นที่จังหวัดระยองและจังหวัดจันทบุรี เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะมาประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อรับฟังข้อมูล ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ รวมทั้งอุปสรรคและข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายและการประสานงานในพื้นที่จากกลุ่มผู้ใช้น้ำภาคการเกษตร ภาคการอุตสาหกรรม และภาคการท่องเที่ยว

๒. เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการเดินทางไปศึกษาดูงาน เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

วิธีการดำเนินการ

เดินทางไปศึกษาดูงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. วันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๓๐ นาฬิกา ประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. จากกลุ่มผู้ใช้น้ำภาคการเกษตร ภาคการอุตสาหกรรม และภาคการท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่จังหวัดระยอง ณ ห้องประชุมภัคดีศรีสงคราม ชั้น ๔ ศาลากลางจังหวัดระยอง

๒. วันพุธที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา ประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. จากกลุ่มผู้ใช้น้ำภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ณ ห้องประชุม ๔ ศาลากลางจังหวัดจันทบุรี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ รวมทั้งอุปสรรคและข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายและการประสานงานในพื้นที่จากกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง มาประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

ส่วนที่ ๑

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ของกลุ่มผู้ใช้น้ำในเขตพื้นที่จังหวัดระยอง ณ ศาลากลางจังหวัดระยอง

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. เป็นร่างกฎหมายที่มีความสำคัญ และมีเนื้อหาสาระที่อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งการประกอบกิจการต่าง ๆ ทั้งภาคการเกษตรการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว เป็นต้น คณะกรรมการวิสามัญจึงมีความจำเป็นต้องรับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วนและรอบด้านจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มผู้ใช้น้ำอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

โดยในการเปิดเวทีเพื่อรับฟังความคิดเห็นในครั้งนี้ คณะกรรมการวิสามัญมีความประสงค์ที่จะรับทราบข้อมูลจากกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยมุ่งเน้นที่ภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม จึงเห็นควรเดินทางไปศึกษาดูงานและรับฟังความคิดเห็น ณ จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกของประเทศไทยที่มีรายได้ประชากรต่อหัวสูงที่สุดในประเทศ และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดอยู่ในอันดับ ๒ ของประเทศไทย เป็นเมืองที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทั้งทางด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการเกษตรกรรม อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการเติมเต็มภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและทำให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว

พลเอก อภิรัชต์ หมั่นสวัสดิ์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการเดินทางมารับฟังความคิดเห็นของกลุ่มผู้ใช้น้ำในครั้งนี้ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

เป็นความพยายามของรัฐบาลหลายยุคหลายสมัย รวมระยะเวลายาวนานกว่า ๒๐ ปี ที่ต้องการจะตรากฎหมายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้ประเทศไทยมีกฎหมายกลางในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบและสร้างความเป็นเอกภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ที่ประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ไว้พิจารณา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๐ หากพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้

บังคับแล้ว จะถือว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกของการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๕๘ ช. ด้านอื่น ๆ (๑) ที่ได้บัญญัติไว้ว่า “ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน”

เนื่องจากได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๔๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๐ เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยคำสั่งดังกล่าว

กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่และอำนาจเป็นฝ่ายบูรณาการข้อมูลสารสนเทศ ฝ่ายแผนงานโครงการ ฝ่ายงบประมาณบริหารจัดการ และฝ่ายติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ ส่งผลให้โครงสร้างขององค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ได้เปลี่ยนแปลงไป คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงได้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้สอดคล้องกับคำสั่งดังกล่าวในหลายมาตรา

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน รวมทั้งการประกอบกิจการต่าง ๆ ทั้งภาคการเกษตร การพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว เป็นต้น ประกอบกับตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้ ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงมีความจำเป็นต้องรับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วนและรอบด้าน ดังนั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงได้จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ซึ่งในการเดินทางครั้งนี้ถือเป็นการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น ครั้งที่ ๙ ของคณะกรรมาธิการวิสามัญ โดยจะเน้นที่ภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตร เนื่องจากจังหวัดระยองเป็นพื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบหากพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญขอเรียนว่าจะนำทุกความเห็นและข้อเสนอแนะมาประกอบการพิจารณาเพื่อที่จะแก้ไขเพิ่มเติมให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้สมบูรณ์ที่สุด

สำหรับโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเดิมจะมีคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการระดับชาติที่กำกับดูแล และส่วนภูมิภาคจะมีคณะกรรมการลุ่มน้ำ ๒๕ ลุ่มน้ำ ซึ่งองค์ประกอบทั้งสองส่วนนี้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติฉบับใดเกิดขึ้นเพื่อรองรับ และตามร่างพระราชบัญญัติฉบับที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ โดยกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น ก็ให้มีคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการระดับชาติที่กำกับดูแล โดยให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และให้มีคณะกรรมการลุ่มน้ำ เช่นเดียวกันกับโครงสร้างเดิม แต่ทั้งสองส่วนนี้จะให้กรมทรัพยากรน้ำทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าหากกำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรมทรัพยากรน้ำจะต้องทำหน้าที่ทั้งการกำกับดูแล (Regulator) และเป็นหน่วยปฏิบัติ (Operator) ด้วย ปัญหาในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำก็อาจไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม และอาจนำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่บรรลุตามเจตนารมณ์ของการตรากฎหมายที่ต้องการให้เป็นกฎหมายกลางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ เนื่องจากกรมทรัพยากรน้ำมีฐานะเป็นเพียงส่วนราชการระดับกรมสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ย่อมมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างของหน่วยงานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติภารกิจข้ามกระทรวง ประกอบกับการกำกับดูแลและการบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจำเป็นต้องอาศัยกลไกในการบริหารจัดการข้ามกระทรวงและดำเนินการโดยหน่วยงานที่มีอำนาจระดับหนึ่งในการควบคุมกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐให้เป็นไปตามนโยบาย แผนแม่บท และมติของ กนช. ดังนั้น คณะกรรมการวิสามัญจึงได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ในประเด็นโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีเนื้อหาอยู่ในร่างมาตรา ๒๓ โดยเห็นสมควรให้จัดตั้งหน่วยงานกลางในการบูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีฐานะเป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่และอำนาจในการควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผล (Regulator) รวมทั้งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของ กนช. ด้วย เพื่อให้การบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศประสานสอดคล้องกันในทุกมิติและเกิดประสิทธิผลสูงสุด จนเป็นที่มาของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๔๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๐ เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม เมื่อคณะกรรมการวิสามัญได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว จะมีการจัดส่งร่างพระราชบัญญัติฉบับที่ผ่านการพิจารณาในวาระที่ ๒ ชั้นกรรมาธิการไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาและให้ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ก่อนนำเสนอต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาในวาระที่ ๒ เนื่องจากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญจำนวนหลายมาตรา ซึ่งมีสาระสำคัญที่แตกต่างไปจากร่างพระราชบัญญัติฉบับที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ และอาจมีผลกระทบต่อภารกิจปฏิบัติงาน รวมทั้งกฎหมายเฉพาะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำหรับประเด็นสำคัญในร่างพระราชบัญญัตินี้และเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อน คือ หมวด ๔ การจัดสรรน้ำและการใช้น้ำ โดยเฉพาะในร่างมาตรา ๓๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งประเภทการใช้น้ำออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

(๑) การใช้น้ำประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ การอุตสาหกรรมในครัวเรือน การคมนาคม การรักษาระบบนิเวศ การบรรเทาสาธารณภัย การใช้น้ำตามจารีตประเพณี และการใช้น้ำในปริมาณเล็กน้อย

(๒) การใช้น้ำประเภทที่สอง ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การผลิตพลังงานไฟฟ้า การประปาและกิจการอื่น

(๓) การใช้น้ำประเภทที่สาม ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อกิจการขนาดใหญ่ที่ใช้น้ำปริมาณมาก หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบข้ามลุ่มน้ำ หรือครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง

โดยร่างมาตราดังกล่าวถือเป็นเนื้อหาสาระสำคัญที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้ให้ความสนใจ และทุกเวทีรับฟังความคิดเห็นจะมีผู้แสดงความคิดเห็นในร่างมาตรานี้จำนวนมาก รวมถึงในทุกเวทีจะมีคำถามที่ประชาชนถามมากที่สุด คือ ขอบเขตหรือเส้นแบ่งของการใช้น้ำในแต่ละประเภท โดยเฉพาะการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพกับการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์จะใช้อะไรเป็นตัวชี้วัด ประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการวิสามัญเห็นว่าจำเป็นต้องให้ระยะเวลากับสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ไปดำเนินการออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขต่าง ๆ ในการจัดเก็บค่าใช้น้ำ เพื่อให้เกิดความรอบคอบมากยิ่งขึ้น จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมในร่างมาตรา ๒ โดยกำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๗ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไป นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่าการใช้น้ำประเภทที่หนึ่งจะไม่มี การจัดเก็บค่าใช้น้ำ จึงได้เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๔๐/๑ โดยกำหนดให้การใช้น้ำประเภทที่หนึ่งไม่ต้องขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำและไม่ต้องชำระค่าใช้น้ำ

นางนันทิยา อุ่นประเสริฐ ผู้แทนจากสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

ร่างกฎหมายฉบับนี้มีหลักการและเหตุผลที่ดี กล่าวคือ ประเทศไทยมีปัญหการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในหลายด้าน มีหน่วยงานเกี่ยวข้องที่มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายหลายฉบับ

ถึงแม้รัฐบาลจะได้แต่งตั้งให้มีคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ทำหน้าที่ในการบูรณาการและบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบในทุกมิติแล้ว แต่ก็ยังคงมีความจำเป็นที่จะมีกฎหมายในการบูรณาการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีความประสานสอดคล้องกันในทุกมิติอย่างสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กล่าวถึงการวางหลักเกณฑ์ในการประกัน

สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำสาธารณะ ตลอดจนจัดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับองค์กรผู้ใช้น้ำที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งเห็นว่าการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจะทำให้ราษฎรเข้าถึงน้ำได้อย่างต่อเนื่องและเพียงพอ

แต่จากการศึกษาเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแล้ว พบว่า เนื้อหาไม่ได้เป็นไปตามหลักการและเหตุผล เนื่องจากเป็นมีเนื้อหาสาระสำคัญที่อาจก่อให้เกิดความสับสน ปฏิบัติตามได้ยาก หรือหากมีผลบังคับใช้แล้วอาจไม่เกิดประสิทธิภาพ เนื่องจาก

๑. ร่างมาตรา ๕ กำหนดให้มีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติถึง ๔ คน กล่าวคือ (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยให้ทำหน้าที่เฉพาะส่วนที่ตนเกี่ยวข้อง อีกทั้ง ในเนื้อหาไม่มีส่วนใดที่ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการออกกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ และคำสั่ง ส่วนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ให้มีหน้าที่และอำนาจในการส่งองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ซึ่งทำให้เห็นว่าหน้าที่และอำนาจต่าง ๆ จะเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงขอเสนอให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติเพียงคนเดียวจะเหมาะสมกว่า

๒. ร่างมาตรา ๖ คำว่า “รัฐ” ไม่มีความชัดเจนว่าหมายถึงบุคคลใดหรือหน่วยงานใด ส่วนความในวรรคสองคำว่า “รัฐมนตรี” หมายถึงรัฐมนตรีกระทรวงใด นอกจากนี้ ความในวรรคสามที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบตามวรรคสอง มีอำนาจออก ระเบียบหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น แล้วแต่กรณี เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าใช้สอยทรัพยากรน้ำ สาธารณะนั้นตามกรอบแนวทางที่เห็นสมควรได้ กนช. กำหนด โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสรรน้ำตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ นั้น ก็ไม่มีความชัดเจนว่าบุคคลใดจะเป็นผู้รักษาการตามหมวด ๔ ซึ่งทำให้เห็นว่าการเขียนกฎหมายเช่นนี้อาจทำให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง กอบโกยผลประโยชน์หรือกุมอำนาจไว้ที่ตนเองได้

๓. ร่างมาตรา ๓๙ การแบ่งประเภทการใช้น้ำยังไม่มี ความชัดเจน การให้ระยะเวลา สทนช. สองปีเพื่อไปออกกฎกระทรวงนั้น ประชาชนไม่มีความไว้วางใจได้ว่าจะมีความเป็นธรรม เนื่องจากเป็นร่างมาตราที่มีผลกระทบต่อทุกภาคส่วน ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ควรกำหนดให้ชัดเจนไว้ในกฎหมายมากกว่า ส่วนหลักเกณฑ์ที่จะนำมาชี้วัดเพื่อแบ่งประเภทการใช้น้ำนั้น หากจะวัดที่พื้นที่ขอให้ คำนึงด้วยว่าแต่ละพื้นที่ไม่ได้ปลูกพืชที่มีผลผลิตอย่างเดียวกันหรือมีราคาเท่ากัน หากจะวัดที่จำนวนพื้นที่เพียงมิติเดียวก็จะไม่เกิดความเป็นธรรม อีกทั้งหากจะจัดเก็บค่าใบอนุญาตและค่าการใช้น้ำกับเกษตรกร จะเป็นการเพิ่มภาระอย่างมาก เพราะปัจจุบันภาครัฐยังต้องเข้ามาประกันราคาให้ผลผลิตบางประเภท

ส่วนการใช้น้ำประเภทที่สองซึ่งรวมถึงการผลิตพลังงานไฟฟ้าและการประปาด้วยนั้น จะส่งผลกระทบต่อประชาชน เพราะผู้ประกอบการจะต้องขึ้นอัตราค่าน้ำประปาและค่าไฟฟ้ากับประชาชนด้วยอย่างแน่นอน

๔. หมวด ๕ ภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม มีเนื้อหาที่เปิดโอกาสให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจมากเกินไป เช่น ให้อำนาจในการสั่งพักใช้น้ำ ให้อำนาจในการสั่งให้ราษฎรเฉลี่ยน้ำ ให้อำนาจในการเข้าไปในที่ดินของบุคคลใด เป็นต้น ซึ่งควรเขียนในลักษณะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประสานงานเพื่อนำน้ำมาใช้ประโยชน์สาธารณะและจ่ายค่าทดแทนให้กับประชาชน

๕. หมวด ๙ บทกำหนดโทษ ร่างมาตรา ๘๒ ถึงร่างมาตรา ๙๔ จะมีบทกำหนดโทษที่จำต้องปรับ ซึ่งเห็นว่าเป็นโทษที่รุนแรงเกินไป เพราะการฝ่าฝืนการใช้น้ำไม่ใช้การกระทำความผิดที่รุนแรงหรือเป็นอาชญากรรม

นายพดล ตั้งทรงเจริญ ประธานหอการค้าจังหวัดระยอง ได้แสดงความเห็น ดังนี้

๑. ร่างมาตรา ๓๙ (๒) หากยังไม่มี ความชัดเจนระหว่าง คำว่า “เพื่อการดำรงชีพ” กับ คำว่า “เพื่อการพาณิชย์” ควรจะตัดออกไป เพราะทุกวันนี้คำว่า “เพื่อการพาณิชย์” จะหมายถึง วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เท่านั้น นอกจากนี้ ขอเสนอความเห็น ว่า หลักการสำคัญของ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ควรเป็นเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมากกว่าการจำกัดเก็บค่าใช้น้ำ ปัจจุบันทางหอการค้าจังหวัดได้ประสานงานกับกรมชลประทานว่าจะทำอย่างไรที่จะจัดสรรน้ำให้กับ เกษตรแปลงใหญ่ให้มีน้ำใช้ที่เพียงพอได้ และไม่กระทบกับเกษตรกรรายย่อย เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายอยู่ ร่วมกันได้ แต่หากเนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังมีร่างมาตรา ๓๙ (๒) อยู่จะเป็นการสร้าง ภาระให้กับเกษตรกรอย่างยิ่ง ทั้งนี้ หากจะจำกัดเก็บควรจัดเก็บเฉพาะภาคอุตสาหกรรมรายใหญ่เท่านั้น

๒. หมวด ๙ บทกำหนดโทษ มีเนื้อหาที่เป็นมาตรการเข้มข้นจนเกินไป ซึ่งอาจทำให้ เอื้อประโยชน์หรือเป็นช่องทางให้กับภาครัฐซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายกระทำการทุจริตได้

๓. ขอให้พิจารณาประเด็นเรื่องคุณภาพน้ำด้วย และควรจัดเก็บเงินจากผู้ที่สร้างมลพิษ ทางน้ำหรือทำให้น้ำเสีย มากกว่าการจำกัดเก็บจากผู้ใช้น้ำ

นายประวิทย์ ธรรมเจริญ ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำสระเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดระยอง ได้แสดงความเห็นว่าภาคการเกษตรปลูกพืชแล้วนำผลผลิตที่เกินกว่าการบริโภคมาจำหน่ายไม่ควรจัดให้ อยู่ในเชิงพาณิชย์เพราะการเกษตรทุกวันนี้มีต้นทุนสูงอยู่แล้วทั้งค่ายา ค่าปุ๋ย ค่าแรง อีกทั้งยังต้องพึ่งพา ดินฟ้าอากาศ หากมาจำกัดเก็บค่าใช้น้ำเพิ่มขึ้นอีก เกษตรกรจะไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ ดังนั้น หากจะ จำกัดเก็บค่าใช้น้ำควรจัดเก็บจากผู้ประกอบการรายใหญ่เท่านั้น

นายโชติ ฟามลอย กรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านชะวีก - หนองคอกหมู จังหวัดระยอง ได้แสดงความเห็น ดังนี้

๑. ร่างมาตรา ๒๓/๑ วรรคสี่ ความว่า

“ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจหรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีตามวรรคสอง หากเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ และมีได้ประมาทเล็กน้อยอย่างร้ายแรง ให้ผู้นั้นพ้นจากความรับผิดชอบ”

จากบทบัญญัติดังกล่าว หากเกิดกรณีที่เจ้าหน้าที่แก้ไขวิกฤตโดยการผันน้ำจากที่นาแปลงหนึ่งไปลงอีกแปลงหนึ่ง จนที่นาได้รับความเสียหาย โดยให้เจ้าหน้าที่พ้นความผิดทั้งปวง มีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ และเห็นควรให้ตัดความว่า “ให้ผู้นั้นพ้นจากความรับผิดชอบ” ออก และเพิ่มเติมความว่า “ผู้ที่ได้รับผลกระทบต้องได้รับการเยียวยา” น่าจะเหมาะสมกว่า

๒. กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้รับโอนให้ดูแลโรงสูบน้ำแห่งหนึ่ง แต่โรงสูบน้ำไม่ได้ตั้งอยู่ในพื้นที่ของ อปท. แห่งนั้น เป็นเหตุให้ อปท. ไม่ได้เข้าไปดูแล บำรุงรักษา ซึ่งทำให้ประชาชนผู้ใช้น้ำต้องรับภาระจ่ายค่าไฟฟ้าสำหรับสูบน้ำเองและหากกำหนดให้ต้องจ่ายค่าใช้น้ำ ก็จะเป็นภาระกับประชาชนเพิ่มขึ้นอีก ดังนั้น จึงขอเสนอให้ในการพิจารณาแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ควรคำนึงถึงปัญหาดังกล่าวด้วย

นายพีระพล พวงพิทยาวุฒิ ประธานกิตติมศักดิ์สภาอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง ได้แสดงความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่ดี เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาภาวะน้ำท่วมและภาวะน้ำแล้ง แต่จากการศึกษาพบว่ามีเพียง ๙ มาตราเท่านั้นที่กล่าวถึงการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพราะส่วนใหญ่เนื้อหาจะกล่าวถึงบทลงโทษ การเก็บค่าธรรมเนียม เป็นต้น ดังนั้น เพื่อไม่ให้เป็นการสร้างกฎหมายเพิ่มขึ้นอีกฉบับ ตนจึงเห็นว่า ควรเขียนกฎหมายโดยเน้นให้สาระสำคัญของกฎหมายอยู่ที่การมีศูนย์ One Stop Service ในการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมซ้ำซากและแล้งซ้ำซากจะมีประโยชน์มากกว่า

นอกจากนี้ ยังเห็นว่า น้ำเป็นสาธารณูปโภคที่สำคัญที่สุด หากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะมีการเก็บค่าใช้น้ำ ก็ถือว่าเป็นการสร้างภาระค่าใช้จ่ายในส่วนของต้นทุนของสินค้าทุกประเภท ผลที่เกิดขึ้นแม้ว่าจะมีการยกเว้นในร่างมาตรา ๓๙ ให้มีผลใช้บังคับหลังจากสองปีไปแล้วก็ตาม แต่ค่าสินค้าก็จะขึ้นราคาอย่างแน่นอน

นายชชาติ สายถิ่น ผู้แทนจากสถาบันน้ำเพื่อความยั่งยืน สภาอุตสาหกรรม ได้แสดงความเห็น ดังนี้

๑. ปัญหาของการบริหารจัดการน้ำจะเกิดจากการเกิดภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง ฝนไม่ตกตามฤดูกาล จนทำให้การกักเก็บน้ำไว้ไม่เพียงพอ ซึ่งภาครัฐต้องคิดว่า จะบริหารจัดการน้ำสาธารณะ ได้อย่างไรให้ปริมาณน้ำที่เพียงพอ หากรัฐไม่สามารถลงทุนดำเนินการได้หรือการดำเนินการจะมีขั้นตอนที่ล่าช้า ไม่ทันกับการขยายตัวของเศรษฐกิจ ก็ควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้ดำเนินการ หากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะมีการจัดเก็บค่าใช้น้ำจากผู้เข้ามาพัฒนาแหล่งน้ำหรือกักเก็บน้ำไว้ใช้เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำให้เพียงพอ ก็น่าจะขัดแย้งกับหลักการและเหตุผลของกฎหมาย

๒. เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็เพื่อให้มีกฎหมายในการบูรณาการเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ แต่ในร่างมาตรา ๓ ที่กำหนดว่า “การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ สิทธิในน้ำ และการจัดสรรน้ำ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่มีกฎหมายใดกำหนดเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ สิทธิในน้ำ และการจัดสรรน้ำ เรื่องใดไว้โดยเฉพาะ ก็ให้ดำเนินการไปตามกฎหมายเฉพาะนั้น เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้” ซึ่งตีความได้ว่า กฎหมายเดิมที่มีอยู่อีก ๓๘ ฉบับ ยังคงใช้บังคับอยู่ และเท่ากับว่าร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ฉบับนี้จะเป็นเพียงกฎหมายที่เพิ่มขึ้นมากกว่าการบูรณาการกฎหมายน้ำหรือไม่

นายบดินทร์ อุดล รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายปฏิบัติการ บริษัท จัดการและพัฒนาระบบน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) (East Water) ได้แสดงความเห็น ดังนี้

๑. ร่างมาตรา ๓๙ การแบ่งประเภทการใช้น้ำ และร่างมาตรา ๔๗ การกำหนดอัตราค่าใช้น้ำมีเนื้อหาที่จะมีส่งผลกระทบต่อภาคเอกชนอย่างมาก และการดำเนินธุรกิจจำเป็นต้องรับทราบผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งหมด เช่น อัตราค่าใช้น้ำจะมีอัตราเท่าไร หรือการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สามจะมีอัตราการจัดเก็บแตกต่างกันอย่างไร ทั้งนี้ เห็นว่าหากยังไม่มีความชัดเจนที่จะกำหนด

หลักเกณฑ์ วิธีการไว้ในกฎหมาย โดยจะยกเว้นให้มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๗ ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับนั้น ก็ควรชะลอการออกกฎหมายไว้ก่อน

๒. ร่างมาตรา ๔๒/๑ และร่างมาตรา ๔๒/๒ ที่ได้ยกเว้นให้กับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตนั้น ไม่มีความชัดเจนในข้อความว่าเหตุใดจึงยกเว้นให้กับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเห็นว่าไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานใดก็ควรใช้หลักการขออนุญาตใช้น้ำเช่นเดียวกัน

นายปิติพงษ์ ชีรานนท์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท ซุปเปอร์วอเตอร์ จำกัด ได้แสดงความเห็นว่า ภาคเอกชนได้ทำสัญญาซื้อขายน้ำกับรัฐหรือเอกชนที่สะท้อนต้นทุนเดิมไว้ โดยมีอายุสัญญาระยะยาวอยู่ที่ ๑๕ - ๒๐ ปี แต่หากพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับและมีการจัดเก็บค่าใช้น้ำซึ่งถือเป็นการเพิ่มต้นทุน สัญญาดังกล่าวที่ทำไว้จะยังไม่สามารถแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้ เพราะมีอายุสัญญาที่คาบเกี่ยวกันอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม หากมีการทำสัญญาขึ้นมาใหม่ ผู้ประกอบกิจการก็จะต้องปรับราคาที่เป็นต้นทุนใหม่ด้วย

นายชูชาติ ภิญโญ ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำละลอก จังหวัดระยอง ได้แสดงความเห็นว่าการเก็บค่าน้ำในแต่ละประเภทต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจนในกฎหมาย ส่วนประเภทที่ไม่มีการจัดเก็บค่าน้ำ แต่กลุ่มผู้ใช้น้ำจะเรียกเก็บไร่ละ ๑๐ บาท เพื่อเป็นค่าบริหารจัดการได้หรือไม่ หรือจะขัดกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่

นายสุนทร คงสุนทรกิจกุล รองประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง ได้แสดงความเห็นว่า ในอนาคตหากกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว อาจเกิดข้อขัดแย้งได้ เนื่องจากต่างฝ่ายต่างตีความกฎหมายเข้าข้างตนเองและบุคคลใดจะเป็นผู้ชี้ขาด เช่น ในร่างมาตรา ๕๗ กรณีให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเฉลี่ยน้ำเพื่อประโยชน์สาธารณะ บุคคลใดจะเป็นผู้ชี้ขาดว่าจะต้องเฉลี่ยน้ำปริมาณเท่าไร หรือเหตุการณ์รุนแรงขนาดใดจึงจะออกคำสั่งได้ เป็นต้น

นายประสาน ชาวสะอาด นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพลงตาเยี่ยม และประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำลุ่มน้ำประแสร์ ได้แสดงความเห็นว่า กรณีการขออนุญาตใช้น้ำทั้งหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ควรใช้หลักการเช่นเดียวกันกับพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ เนื่องจากการดำเนินการของรับกับเอกชนจะแตกต่างกัน กล่าวคือ เอกชนจะประกอบกิจการเพื่อแสวงหากำไร แต่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ต้องดูแลประชาชน การดำเนินการก็จะเข้าไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน เช่น ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทำข้อตกลงกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อสร้างประปาขนาดใหญ่ โดยใช้งบประมาณจำนวน ๑๖๐ ล้านบาท เนื่องจากแหล่งน้ำในท้องถิ่นไม่เพียงพอสำหรับการอุปโภคบริโภคของประชาชน ทั้งนี้ ระบบของการประปาส่วนภูมิภาคกับการประปาท้องถิ่นจะแตกต่างกัน การประปาท้องถิ่นจะเริ่มเก็บอัตราค่าใช้น้ำที่ ๕ บาท ส่วนการประปาส่วนภูมิภาคเริ่มต้นที่ ๑๐.๒๐ บาท โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า อปท. ที่มีประปาบริการประชาชนส่วนใหญ่จะขาดทุน เพราะจะต้องดูแล บำรุงรักษาน้ำให้มีคุณภาพอยู่ตลอดเวลา เมื่อประชาชนเดือดร้อนจากการใช้น้ำก็จะมาร้องเรียนกับ อปท. ซึ่งการดูแล บำรุงรักษาจำเป็นต้องใช้งบประมาณมาก แต่ อปท. ไม่สามารถไปขึ้นราคาค่าใช้น้ำจากประชาชนได้

นายถวัลย์ ใจดี ผู้ใช้น้ำภาคการเกษตรจังหวัดระยอง ได้แสดงความเห็นว่ องค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำควรเพิ่มเติมสัดส่วนของภาคประชาชน และกรณีให้มี คณะกรรมการลุ่มน้ำจำนวน ๒๕ ลุ่มน้ำอาจไม่เพียงพอ ดังนั้น ควรให้มีคณะกรรมการลุ่มน้ำย่อยหรือ ลุ่มน้ำสาขาเพื่อบริหารจัดการในพื้นที่ด้วย

นางสาวพรพิชญา ปากกล้า นิติกร บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาค ตะวันออก จำกัด (มหาชน) (East Water) ได้แสดงความเห็นว่ สำหรับพื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกจะมีหน้าที่และอำนาจในการอนุญาตให้สัมปทาน หรือสิทธิต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อทับซ้อนกับร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. นี้

นายมนสิทธิ์ ชาวประเสริฐ ผู้จัดการด้านสนับสนุนสายงานปฏิบัติการ บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด (มหาชน) ได้แสดงความเห็นว่ หมวด ๔ การจัดสรรน้ำและ การใช้น้ำ เป็นสาระสำคัญในการแบ่งประเภทการใช้น้ำ ซึ่งต้องกำหนดให้ชัดเจนไว้ในกฎหมาย ส่วนหมวด ๙ บทกำหนดโทษ เห็นควรบัญญัติให้มีอัตราโทษเป็น ๓ ระดับ คือ โทษเบา โทษกลาง และโทษหนัก

นายบุญยืน เลาหวิทยะรัตน์ เลขาธิการหอการค้าจังหวัดระยอง ได้แสดงความเห็น ดังนี้

๑. เมื่อพิจารณาเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะพบว่า หากมีผลใช้บังคับจะเกิด ความทับซ้อนมากยิ่งขึ้น และมีเจตนารมณ์ที่แตกต่างไปจากร่างพระราชบัญญัติที่เคยเสนอซึ่งจะเน้นใน เรื่องการบริหารจัดการและจะจัดเก็บค่าใช้น้ำจากอุตสาหกรรมรายใหญ่เท่านั้น

๒. กรณีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติควรให้เป็นนายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่ง นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เนื่องจากคำสั่ง คสช. ที่ ๔๖/๒๕๖๐ ได้กำหนดให้ สททช. เป็นหน่วยงานใน สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีนัยว่านายกรัฐมนตรีน่าจะให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และประสงค์ที่จะเข้ามากำกับดูแลแบบเบ็ดเสร็จ

๓. คณะกรรมการลุ่มน้ำควรมีหน้าที่และอำนาจในการกำกับดูแลการบริหารจัดการ ภายในพื้นที่ และไม่ควรเขียนหน้าที่และอำนาจให้เป็นผู้ปฏิบัติ

๔. การจัดเก็บค่าใช้น้ำจะเป็นการสร้างภาระและเพิ่มต้นทุนให้เกษตรกร ดังนั้น จึงควรตัดเรื่องการจัดเก็บค่าใช้น้ำจากเกษตรกรทั้งแปลงใหญ่และแปลงเล็กออก

๕. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ยังไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการรายได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ซึ่งหากคณะกรรมการการวิสามัญเห็นควรเขียนเรื่องนี้ไว้ในกฎหมาย ก็ควรกำหนดให้มีกองทุนขึ้น และให้บริหารจัดการโดยคณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยนำเงินไปใช้สำหรับการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ

๖. การบริหารจัดการน้ำควรจัดตั้งเป็นกระทรวงน้ำ โดยรวมส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไว้ในกระทรวงเดียว ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการมีเอกภาพและเบ็ดเสร็จ

๗. กรณีการเขียนกฎหมายโดยยกเว้นให้มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๗ ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับนั้น ไม่ใช่วิธีการเขียนกฎหมายที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ และหากพ้นระยะเวลาสองปีไปแล้วยังไม่มีกฎกระทรวงตามมาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๗ หน่วยงานใดจะเป็นผู้รับผิดชอบ

ส่วนที่ ๒

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.
ของกลุ่มผู้ใช้น้ำในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ณ ศาลากลางจังหวัดจันทบุรี

ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. มีวัตถุประสงค์ที่จะเป็นกฎหมายแม่บทด้านทรัพยากรน้ำที่จำเป็นต้องเข้ามาแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งปัจจุบันมีหลายหน่วยงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกฎหมายหลายฉบับ จึงทำให้ไม่เกิดความ เป็นเอกภาพในการแก้ไขปัญหาดังนั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. จึงได้จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. จากกลุ่มผู้ใช้น้ำไม่ว่าจะเป็นภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการท่องเที่ยว ณ ศาลากลาง จังหวัดจันทบุรี เพื่อรับฟังข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วนรอบด้าน เพื่อประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ซึ่งกระบวนการดังกล่าวถือว่าเป็นการดำเนินการ ตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้ มี การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบอย่างรอบด้านและเป็นระบบ โดยนำมา ประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอนด้วย เพื่อให้เมื่อประกาศใช้เป็นกฎหมาย แล้วประชาชนจะได้รับความเป็นธรรม ไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับประชาชน และเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พลเอก อภิสิทธิ์ หมีนสวัสดิ์

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวเปิดการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. พร้อมทั้งได้อัญเชิญพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ณ มุขเด็จ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พระบรมมหาราชวัง ความว่า

“ประชาชนกำลังเดือดร้อนลำบากจากน้ำท่วม จึงขอที่จะร่วมมือกันปิดเป่าแก้ไขให้ผ่านพ้นไปโดยเร็วและจัดทำโครงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน อย่างเช่น โครงการต่าง ๆ ที่เคยพูดไปนั้น ก็เป็นการแนะนำไม่ใช่สั่งการ แต่ถ้าเป็นการปรึกษากันแล้วเห็นว่า เป็นประโยชน์คุ้มค่าและทำได้ ก็ทำ ข้อสำคัญจะต้องไม่ขัดแย้งแตกแยกกัน อาจจะต้องให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานที่ทำบรรลุผลที่มีประโยชน์ เพื่อความผาสุกของประชาชนและความมั่นคง ปลอดภัยของประเทศไทย”

จากนั้น พลเอก อภิสิทธิ์ หมีนสวัสดิ์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเดินทางมารับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. กล่าวคือ คณะกรรมการวิสามัญได้เดินทางไปรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัตินี้มาแล้วจำนวน ๕๓ จังหวัด โดยจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่ ๕๔ มีผู้เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็น จำนวนประมาณ ๒,๒๐๐ คน อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมารัฐบาลได้มีความพยายามที่จะผลักดันร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ จนกระทั่งรัฐบาลชุดปัจจุบันได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๐ และที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติรับหลักการในวาระ ๑ ขึ้นรับหลักการ และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว อีกทั้งร่างพระราชบัญญัตินี้ได้เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกาศใช้บังคับ (วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐) ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน เนื่องจากประชาชนทุกคนต้องใช้น้ำในวิถีชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีพ รวมทั้งการใช้น้ำในภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคการท่องเที่ยวย่อมมีความจำเป็นต้องใช้น้ำเช่นเดียวกัน ดังนั้น คณะกรรมการวิสามัญจึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แม้ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้มีการยกร่าง

ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ และรับฟังความคิดเห็นครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ก่อนที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้เข้ามาบริหารประเทศก็ตาม

ปัจจุบันประเทศไทยมีหน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งหมด ๔๒ หน่วยงาน ทำให้การดำเนินการขาดเอกภาพและขาดกลไกในการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงานและทำให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในทุกมิติไม่ว่าจะเป็นการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การใช้น้ำเพื่อการเกษตร การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มิติปัญหาน้ำแล้งและปัญหาน้ำท่วม หรือมิติปัญหาคุณภาพน้ำ จำนวนมากถึง ๓๘ ฉบับ ซึ่งแต่ละฉบับมีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้และการแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะพื้นที่ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้รัฐบาลจึงต้องการให้เป็นกฎหมายกลางหรือกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ กล่าวคือ ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจะต้องอยู่ภายใต้ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นหลัก จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันได้มีกฎหมายลำดับรองหรือกฎหมายลูกออกใช้บังคับก่อนกฎหมายแม่บทคือร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญได้ตระหนักว่าจะต้องบูรณาการกฎหมายทั้ง ๓๘ ฉบับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกจำนวน ๔๒ หน่วยงาน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ประการสำคัญร่างพระราชบัญญัตินี้จะต้องประกันสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงการใช้น้ำ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรมแก่ประชาชนทุกคนในประเทศไทย นอกจากนี้ ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วมอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะทำให้ปัญหาดังกล่าวลดน้อยลงและบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนได้

ในการนี้ ตนขอสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัตินี้มีทั้งหมด ๑๐๐ มาตรา ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการวิสามัญได้มีการพิจารณาโดยมีการตัดร่างมาตราบางมาตราออก และได้มีการเพิ่มขึ้นใหม่ ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ

๒. โครงสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยแบ่งการบริหารจัดการออกเป็นระดับนโยบาย (Policy) คือ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และระดับพื้นที่ คือ คณะกรรมการลุ่มน้ำ ซึ่งปัจจุบันมีการแต่งตั้งคณะกรรมการทั้งสองคณะดังกล่าวขึ้นตามคำสั่งของสำนักนายกรัฐมนตรี แต่หากพระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายก็จะทำให้คณะกรรมการดังกล่าวมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๓. ร่างมาตรา ๒๓ เดิมกำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อควบคุมและกำกับดูแลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำทั้งหมด ซึ่งหากเป็นตามร่างมาตรา ๒๓ เดิมจะทำให้กรมทรัพยากรน้ำซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติ (Operator) เข้ามาทำหน้าที่เป็นหน่วยกำกับดูแล (Regulator) ด้วย คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาแล้วเห็นว่า หากไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓ อาจจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ คณะกรรมาธิการวิสามัญจึงได้มีมติส่งประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวไปยังคณะกรรมการประสานงานสถานีบัญญัติแห่งชาติ (ปนช.) เพื่อพิจารณาและเสนอต่อคณะรัฐมนตรี แต่รัฐบาลไม่ได้ตอบประเด็นดังกล่าวกลับมายังคณะกรรมาธิการวิสามัญแต่อย่างใด ต่อมาได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๖/๒๕๖๐ เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกำกับดูแล (Regulator) พร้อมกับให้มีศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเพื่ออำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำ คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๕๒/๒๕๖๐ เรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่ง และคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ ๒/๒๕๖๑ เรื่อง การจัดสรรภารกิจและบุคลากรของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญได้นำเนื้อหาสาระของคำสั่งดังกล่าวมาพิจารณาและแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน

๔. ร่างพระราชบัญญัตินี้เมื่อมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้วจะทำให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ ซึ่งดูแลในระดับพื้นที่มีหน้าที่และอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดและรองรับการดำเนินการดังกล่าว กล่าวคือ คณะกรรมการลุ่มน้ำสามารถเสนอแผนแม่บทการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำเสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ หรือเสนอความเห็นต่อ กนช. เกี่ยวกับแผนงานและโครงการในการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำของตนได้ พร้อมทั้งเสนองบประมาณในการบริหารจัดการลุ่มน้ำไปยัง กนช. เพื่อพิจารณา โดย กนช. จะมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแลภาพรวมของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ โดยคณะกรรมการลุ่มน้ำจะส่งแผนงานโครงการและงบประมาณเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำของตนไปยัง สทนช. จากนั้น สทนช. ก็จะเสนอแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ ไปยัง กนช. ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และเมื่อ กนช. พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนงาน หรือโครงการและงบประมาณแล้ว กนช. ก็จะเสนอแผนงานพร้อมกับงบประมาณดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในการจัดทำงบประมาณประจำปี ซึ่งกระบวนการดังกล่าวไม่จำเป็นต้องเสนอผ่านกระทรวงที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำโครงการดังกล่าวแต่อย่างใด การดำเนินการดังกล่าวถือว่าเป็น Fast Track

๕. การแบ่งประเภทการใช้ทรัพยากรน้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำ ตามหมวด ๔ การจัดสรรน้ำและการใช้น้ำ ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัตินิยามคำว่า “ทรัพยากรน้ำสาธารณะ” หมายความว่า น้ำในแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้หรือที่สงวนไว้ให้ประชาชนใช้ร่วมกัน โดยร่างมาตรา ๓๙

ได้กำหนดให้มีการแบ่งประเภทการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ออกเป็น ๓ ประเภท คือ การใช้น้ำประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการดำรงชีพ การอุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการยังชีพ การใช้น้ำประเภทที่สอง ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์ และการใช้น้ำประเภทที่สาม ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อกิจการขนาดใหญ่ที่ใช้น้ำปริมาณมาก ซึ่งการใช้น้ำประเภทที่หนึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ไม่ต้องจัดเก็บค่าใช้น้ำ ส่วนการใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สามมีการจัดเก็บค่าใช้น้ำ โดยการจัดเก็บค่าใช้น้ำดังกล่าวมิใช่การจัดเก็บภาษีน้ำ อย่างไรก็ตาม เรื่องการขอเขตการแบ่งประเภทการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะแต่ละประเภท คณะกรรมาธิการวิสามัญได้บัญญัติข้อยกเว้นเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างมาตรา ๒ โดยกำหนดให้การแบ่งประเภทการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะตามร่างมาตรา ๓๙ และการจัดเก็บค่าใช้น้ำตามร่างมาตรา ๔๗ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๒ ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไป โดยกำหนดให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติต้องไปพิจารณาศึกษาและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนก่อนที่จะออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เนื่องจากเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและมีผลกระทบต่อทุกภาคส่วน

นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. โดยหลักการร่างกฎหมายจะมีการกำหนดคำนิยามเพื่อให้ทราบความหมายของถ้อยคำที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. เช่น นิยามในร่างมาตรา ๔ คำว่า “น้ำ” “ทรัพยากรน้ำ” “ทรัพยากรน้ำสาธารณะ” เป็นต้น นอกจากนี้ นิยามคำว่า “พื้นที่ทางน้ำหลาก” คณะกรรมาธิการวิสามัญเพิ่มขึ้นใหม่ โดยแปลความมาจากภาษาอังกฤษคำว่า “Flood way” และ “Flood plan” การเพิ่มนิยามดังกล่าวเพื่อให้ต่อไปในอนาคตการจะวางผังเมืองจะต้องคำนึงถึงพื้นที่ทางน้ำหลาก ไม่ว่าจะเป็นทางน้ำธรรมชาติหรือที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับน้ำหลากหรือน้ำขึ้นน้ำลง และทางน้ำที่สามารถระบายหรือไหลผ่านได้ รวมทั้งเพื่อป้องกันน้ำท่วมไม่ให้ไหลเข้ามาท่วมในตัวเมือง

๒. ร่างพระราชบัญญัตินี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับนโยบายภาพรวมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศทั้งระบบเป็นสำคัญ

๓. กรณีการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะตามร่างมาตรา ๓๙ จะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับร่างมาตรา ๔ นิยามคำว่า “ทรัพยากรน้ำสาธารณะ” ซึ่งหมายความว่า น้ำในแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้หรือที่สงวนไว้ให้ประชาชนใช้ร่วมกัน และให้หมายความรวมถึงแม่น้ำ ลำคลอง ทางน้ำ บึง แหล่งน้ำใต้ดิน ทะเลสาบ

๔. ร่างมาตรา ๓๙ (๒) การใช้น้ำประเภทที่สอง ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการประปา ซึ่งการประปาตามความหมายของร่างมาตรานี้ มิได้หมายความรวมถึงการประปาส่วนภูมิภาค หรือการประปาหมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจะทำให้หน่วยงานดังกล่าวไม่ต้องขออนุญาตการใช้น้ำและจัดเก็บค่าใช้น้ำ แต่หากเอกชนสูบน้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะเพื่อนำมาผลิตน้ำประปาและจำหน่ายแก่ประชาชนก็จะเข้าเงื่อนไขตามร่างมาตรา ๓๙ (๒) ร่างมาตรา ๔๑ และร่างมาตรา ๔๗

สรุปสาระสำคัญของข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

นายพงษ์พัฒน์ วงศ์ตระกูล รองผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. เห็นด้วยกับการกำหนดให้ กนช. มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดตามร่างมาตรา ๒๐ แต่ควรให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดในทุกจังหวัดเพื่อประโยชน์ในการบูรณาการการบริหารทรัพยากรน้ำในระดับจังหวัด

๒. ในร่างมาตรา ๒๖ องค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำ ควรกำหนดให้มีตำแหน่งนายอำเภอเป็นกรรมการลุ่มน้ำด้วย เนื่องจากในอำเภอหนึ่ง ๆ ของทุกจังหวัดจะมีนายอำเภอทำหน้าที่เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในอำเภอและรับผิดชอบในการบริหารงานในอำเภอ อีกทั้งทั้งการปฏิบัติงานในพื้นที่ทุกจังหวัดจะมีนายอำเภอที่เชื่อมโยงกับชาวบ้าน ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาภาวะน้ำแล้งหรือภาวะน้ำท่วมนายอำเภอจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ได้

๓. กรณีร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีประกาศภาวะน้ำแล้งหรือภาวะน้ำท่วม ตนเห็นว่าการประกาศดังกล่าวควรใช้ตามประกาศของกรมอุตุนิยมวิทยาเป็นบรรทัดฐานในการ

ดำเนินการ โดยไม่จำเป็นต้องให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกิดความรวดเร็วมากยิ่งขึ้นและทำให้ประชาชนไม่เกิดความสับสน

รองศาสตราจารย์ ดร. พิชัย สราญรมย์
คณะกรรมการลุ่มน้ำชายฝั่งตะวันออก
ได้แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่าง
พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.
สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. นิยามในร่างมาตรา ๔ คำว่า “ทรัพยากรน้ำ”
หมายความว่า น้ำ ทรัพยากรน้ำสาธารณะ.....”
ไม่สอดคล้องกับชื่อหมวด ๑ ทรัพยากรน้ำ
สาธารณะ เนื่องจากคณะกรรมการวิสามัญตัด
คำว่า “สาธารณะ” ออก ซึ่งหากคณะกรรมการ
วิสามัญประสงค์ที่จะตัดถ้อยคำดังกล่าวออก
ตนเห็นว่า เมื่อนิยามคำว่า “ “ทรัพยากรน้ำ”

หมายความว่า น้ำ...” ดังนั้น จากความหมายดังกล่าวคำว่า “น้ำ” ย่อมหมายความถึง น้ำในสระน้ำที่อยู่สวน
น้ำในโอ่ง ดังนั้น เห็นควรให้คงชื่อหมวด ๑ ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ไว้ตามร่างเดิม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิด
ความสับสนแก่ประชาชน

๒. หมวด ๒ สิทธิในน้ำ

๒.๑ หมวด ๒ สิทธิในน้ำ ได้บัญญัติเปิดโอกาสให้ครอบคลุมถึงบุคคลที่มีพื้นที่
ห่างไกลจากแหล่งน้ำสาธารณะหรือไม่ได้มีพื้นที่ติดกับแหล่งน้ำสาธารณะหรือไม่

๒.๒ หมวด ๒ สิทธิในน้ำ ได้บัญญัติให้สิทธิความเท่าเทียมกันในการใช้น้ำ
ในกรณีเอกชนบางรายมีทุนทรัพย์ที่จะวางท่อสูบน้ำขนาดใหญ่เพื่อสูบน้ำจากต้นน้ำ ซึ่งทำให้ชาวบ้าน
หรือการประปาหมู่บ้าน ไม่สามารถต่อท่อจากท่อสูบน้ำของเอกชนได้ ทำให้สิทธิในการใช้น้ำไม่เท่าเทียมกัน
ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าวหรือไม่

๓. หมวด ๓ องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๓.๑ เห็นควรกำหนดให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยุคที่คณะกรรมการ
ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) โดยกำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เสนอและกลั่นกรองแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมายัง กนช. โดยบางเรื่องไม่จำเป็นต้องส่งให้
รัฐมนตรีพิจารณา

๓.๒ การกำหนดแผนเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามร่างมาตรา ๑๗

(๑) ควรกำหนดกรอบการเก็บกักน้ำในแต่ละปีให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการเก็บกักน้ำ โดยให้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

๓.๓ ร่างมาตรา ๓๐ ที่กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำนั้นที่มาจากภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคพาณิชย์กรรม และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกิน ๒ วาระติดต่อกันมิได้ ตนเห็นด้วยกับการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งดังกล่าว เนื่องจากถือว่าเป็นการเปิดโอกาสให้แก่บุคคลอื่นที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำได้เข้ามาทำงาน นอกจากนี้ หากกรรมการลุ่มน้ำที่ดำรงตำแหน่งเกิน ๒ วาระติดต่อกันแล้วอาจจะช่วยทำงานในลุ่มน้ำก็อาจจะเข้ามาเป็นอนุกรรมการในลุ่มน้ำนั้น ๆ ได้ หรืออาจจะเป็นที่ปรึกษาที่ดีในลุ่มน้ำได้

๔. หมวด ๔ การจัดสรรและการใช้น้ำ

๔.๑ การใช้น้ำประเภทที่สอง ควรกำหนดเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัท เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการแบ่งประเภทการใช้น้ำ โดยคำนวณจากปริมาณการส่งออกมิใช่คำนวณจากจำนวนการใช้พื้นที่ทำการเกษตร

๔.๒ ร่างมาตรา ๔๗ อัตราค่าใช้น้ำ หากร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีการจัดเก็บค่าใช้น้ำ จะส่งผลกระทบต่อในการจำกัดสิทธิการเข้ามาลงทุนของต่างประเทศ โดยเฉพาะการลงทุนในด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากประเทศไทยมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่ยังสมบูรณ์และสวยงาม

๕. หมวด ๕ ภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม

- เนื้อหาของร่างมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง มีความประสงค์ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งเป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณี **สุดเขินที่มีเกิดภาวะน้ำแล้งเกิดขึ้นโดยฉับพลัน** อย่างรุนแรง ซึ่งตนเห็นว่า ข้อความในร่างมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง มีความขัดแย้งกัน เนื่องจากความว่า “...และกรณี **สุดเขินที่มีเกิดภาวะน้ำแล้งเกิดขึ้นโดยฉับพลัน** อย่างรุนแรง” หมายความว่า ภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงได้เกิดขึ้นแล้ว ดังนั้น จะมีการจัดทำแผนเพื่อเตรียมการรองรับภาวะน้ำแล้งเป็นการล่วงหน้าเพื่อป้องกันไม่ได้

นายเจริญ ปิยรมย์ ประธาน
คณะกรรมการลุ่มน้ำวังโตนด จังหวัดจันทบุรี ได้แสดง
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติ
ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. เนื่องจากการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก
ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อให้การบริหาร
จัดการทรัพยากรน้ำมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
เห็นควรให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ
มีความเป็นเอกภาพ

๒. ควรกำหนดนิยามคำว่า “การใช้น้ำ
ประเภทที่หนึ่ง” “การใช้น้ำประเภทที่สอง” และ “การใช้น้ำประเภทที่สาม” ไว้ในร่างพระราชบัญญัติ
โดยกำหนดขอบเขตของการใช้น้ำแต่ละประเภทให้ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนแก่ผู้ใช้น้ำ
ก่อนที่จะกำหนดข้อยกเว้นเกี่ยวกับการแบ่งประเภทการใช้น้ำตามร่างมาตรา ๓๙ และการจัดเก็บค่าใช้
น้ำตามร่างมาตรา ๔๗ ไว้ในร่างมาตรา ๒ เนื่องจากเมื่อพระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
แล้วอาจจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติหรือไม่สามารถปฏิบัติได้

๓. เห็นด้วยกับการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำ
แห่งชาติ (กนช.) แต่อย่างไรก็ตาม ตนมีข้อกังวลว่า หากในอนาคตมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง
ซึ่งรัฐมนตรีแต่ละกระทรวงอาจจะเป็นมาจากคนละพรรคการเมืองและมีรูปแบบหรือวิธีการบริหาร
ประเทศที่แตกต่างกัน เช่น มีการมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีมาเป็นประธาน กนช. หรือมีการ
มอบหมายให้รัฐมนตรีที่กำกับดูแลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับน้ำมาเป็นกรรมการ กนช. เป็นต้น

๔. ร่างมาตรา ๓๐ ที่กำหนดให้กรรมการลุ่มน้ำซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำนั้น
ที่มาจากภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคพาณิชยกรรม และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้
และประสบการณ์เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้
แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้นั้น ตนเห็นว่า หากร่างพระราชบัญญัตินี้นำเอาระยะเวลา
หรือวาระการดำรงตำแหน่งของบุคคลดังกล่าวเป็นที่ตั้งอาจจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความต่อเนื่องในการบริหารจัดการในลุ่มน้ำหรือไม่ อย่างไร เนื่องจากคณะกรรมการลุ่มน้ำถือว่าเป็น
รากฐานสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในแต่ละเขตลุ่มน้ำมีความมั่นคง
และเข้มแข็ง ดังนั้น องค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำควรกำหนดให้มีบุคคลที่มีความศรัทธา
และตั้งใจจริงในการช่วยเหลือการบริหารจัดการน้ำเข้าร่วมเป็นกรรมการลุ่มน้ำโดยอาจจะไม่จำเป็นต้อง
จำกัดด้วยวาระการดำรงตำแหน่ง

๕. ปัจจุบันมีการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำอยู่แล้ว เช่น องค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน ดังนั้น หากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับตามกฎหมาย กลุ่มผู้ใช้น้ำซึ่งจดทะเบียนกับองค์กรผู้ใช้น้ำกับกรมชลประทานจะต้องดำเนินการจดทะเบียนใหม่ตามร่างพระราชบัญญัตินี้และยกเลิกการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำของกรมชลประทานหรือไม่ อย่างไร

๖. เนื่องจากเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลกระทบต่อหลายภาคส่วน ดังนั้น เห็นควรให้คณะกรรมการวิสามัญประชาสัมพันธ์และชี้แจงเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัตินี้ให้แก่สาธารณชนเพื่อสร้างความเข้าใจและป้องกันปัญหาในการตีความกฎหมาย

นายมนเทียร วานิชศรี นายกเทศมนตรี ตำบลพลับพลา ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- ประเด็นเรื่องการจัดเก็บค่าใช้น้ำ ตนเห็นว่าไม่ควรกำหนดให้มีการจัดเก็บค่าใช้น้ำเนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร โดยเฉพาะการทำสวนที่มีพื้นที่ประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ ไร่ซึ่งจะทำให้มีการเพิ่มต้นทุนภาคการผลิตที่สูงขึ้น และไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ในทางกลับกันรัฐบาลควรสนับสนุนและส่งเสริมภาคการเกษตร

โดยลดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ หากกำหนดให้มีการจัดเก็บค่าใช้น้ำกับการประปาจะทำให้ภาคประชาชน หรือภาคเอกชนต้องเสียค่าน้ำประปาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากต้นทุนในการผลิตน้ำประปาเพิ่มขึ้น

นายไพฑูรย์ โปธิพัฒน์ รองประธานหอการค้าจังหวัดจันทบุรี ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ร่างมาตรา ๔ นิยามคำว่า “ทรัพยากรน้ำสาธารณะ” ซึ่งมีความหมายรวมถึงแหล่งน้ำใต้ดินด้วย

ดังนั้น ย่อมหมายความว่าบ่อน้ำหรือน้ำบาดาลที่มีชาวบ้านได้ทำการขุดเจาะจะถือว่าเป็นทรัพยากรน้ำ สาธารณะด้วยหรือไม่ อย่างไร

๒. ร่างมาตรา ๓๙ การแบ่งประเภทการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ควรกำหนด ขอบเขตการแบ่งประเภทการใช้น้ำระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำประเภทที่หนึ่ง กรณีการเกษตรเพื่อยังชีพ กับกลุ่มผู้ใช้น้ำประเภทที่สองกรณีการเกษตรเพื่อการพาณิชย์ให้มีความชัดเจน เพื่อป้องกันมิให้เกิด ปัญหาในทางปฏิบัติและป้องกันมิให้เกิดข้อขัดแย้งกันในอนาคต

นางสาวนภามาศ จิน๊ะ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมายสภาหอการค้า
แห่งประเทศไทย ได้แสดงความคิดเห็น
และข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติ
ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้
ดังนี้

- ร่างมาตรา ๓๙ ควรกำหนด
ขอบเขตการแบ่งประเภทการใช้

ทรัพยากรน้ำสาธารณะแต่ละประเภทให้มีความชัดเจน โดยเฉพาะการแบ่งประเภทการใช้น้ำประเภทที่สอง คำว่า “การพาณิชย์” เนื่องจากอาจจะทำให้การตีความถ้อยคำดังกล่าวมีความรวมถึง การขาย หรือการผลิตไว้เพื่อขายและเพื่อไว้ใช้เองของชาวไร่ชาวนานอกจากนี้ หากการแบ่งประเภทการใช้ ทรัพยากรน้ำสาธารณะยังไม่ได้ความชัดเจนอาจจะส่งผลไปถึงการขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สอง ตามร่างมาตรา ๔๑ และการยื่นแผนการบริหารจัดการน้ำตามร่างมาตรา ๔๔ ซึ่งจะเป็นการสร้างภาระ ให้แก่เกษตรกรที่ทำสวนทำไร่ ตลอดจนอาจจะทำให้เกษตรกรเกิดความเข้าใจผิดและนำไปสู่ความรับผิด ทางแพ่งและทางอาญา

นางสาวดารารัตน์ โล่ห์อัจฉริยะกุล ผู้แทน
จากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจันทบุรี ได้แสดง
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติ
ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ควรมีการกำหนดขอบเขตการแบ่งประเภท
การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะตามร่างมาตรา ๓๙
ให้มีความชัดเจน

๒. ร่างมาตรา ๖๓ และร่างมาตรา ๖๔
เป็นการให้อำนาจการใช้ดุลพินิจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่
ในการเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของบุคคล

มากเกินไป ดังนั้น เห็นควรกำหนดกรอบหลักเกณฑ์ หรือออกระเบียบ ข้อบังคับในการจำกัดสิทธิการใช้
ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปในที่ดินของบุคคลอื่นให้มีความชัดเจนและทำให้ประชาชน
เกิดความมั่นใจและปลอดภัยในการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว

๓. กรณีการให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในที่ดินของบุคคลใด ๆ
เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม โดยกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่
มีหนังสือแจ้งแก่เจ้าของที่ดินทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันที่จะมีการดำเนินการ เห็นว่า
ระยะเวลาการแจ้งดังกล่าวสั้นเกินไป ดังนั้น ควรกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม

นายฉลาด สายแก้ว คณะกรรมการ

ลุ่มน้ำโตนเลสาบ ได้แสดงความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ
พ.ศ. กล่าวคือ การแบ่งประเภทการใช้ทรัพยากรน้ำ
สาธารณะตามร่างมาตรา ๓๙ ตนเห็นว่า หากไม่มีการ
แบ่งประเภทการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะให้มีความ
ชัดเจนอาจทำให้เกิดปัญหาในกรณีที่น้ำจากแหล่งน้ำ
สาธารณะที่ไหลลงมาจากแหล่งต้นน้ำบนภูเขาและไหล
ลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ลำคลอง ลำธาร บุคคลที่มี

ต้นทุนหรือกำลังทรัพย์มากย่อมมีโอกาสหรือสิทธิมากกว่าประชาชนทั่วไปในการรับน้ำหรือสูบน้ำ
จากแหล่งน้ำสาธารณะนั้น ดังนั้น หากร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. มีการแบ่งประเภท
การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะไม่ชัดเจนจะส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนทั่วไป จึงเห็นควร
แบ่งประเภทการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะแต่ละประเภทให้เกิดความชัดเจน นอกจากนี้ ตนเห็นด้วยกับ
การจัดเก็บค่าใช้น้ำแก่ผู้ใช้น้ำประเภทที่สองและประเภทที่สาม ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้แก่ประชาชน
ทั่วไปหรือผู้ใช้น้ำรายย่อยได้ใช้น้ำอย่างเท่าเทียมกัน

นางสาวพชรวรรณ ชัชวาลกิจกุล

ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. กล่าวคือ ร่างมาตรา ๕๗ ที่กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ ต้องเปลี่ยนน้ำเพื่อประโยชน์สาธารณะตามปริมาณและวิธีการที่กำหนด ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้กักเก็บน้ำดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากการที่ต้องสูญเสีย น้ำที่กักเก็บไว้ เห็นว่ากรณีค่าทดแทนที่รัฐต้องจ่ายให้แก่ผู้กักเก็บน้ำจะคุ้มค่างับผลผลิตทางเศรษฐกิจ

ที่บุคคลดังกล่าวต้องสูญเสียไปหรือไม่ อีกทั้งหากมีการกำหนดในลักษณะเช่นนี้จะทำให้ภาคเอกชนหรือภาคอุตสาหกรรมที่มีการกักเก็บน้ำไว้ในที่ดินของตนเองขาดแรงจูงใจในการบริหารจัดการแหล่งน้ำของตน

คณะกรรมการวิสามัญตอบข้อซักถามและให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

พลเอก อภิสิทธิ์ หมีนสวัสดิ์
ประธานคณะกรรมการวิสามัญ
ได้ให้ข้อมูลสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ประเด็นขอบเขตการแบ่งประเภทการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะตามร่างมาตรา ๓๙ โดยเฉพาะการใช้น้ำประเภทที่สอง ตามร่างมาตรา ๓๙ (๒) กรณีการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการเกษตร

หรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์ ตนเห็นว่าจากการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญซึ่งมีผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นกรรมการวิสามัญได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวว่า กรณีการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์ คำว่า “เพื่อการพาณิชย์” หมายความว่าบุคคลใดจะใช้น้ำเพื่อการพาณิชย์จะต้องมีการจดทะเบียนการค้าด้วย นอกจากนี้ ในประเด็นดังกล่าวเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ซึ่งเป็นรองเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญในขณะนี้ ได้รับประเด็นดังกล่าวไปพิจารณาศึกษาเพื่อให้เกิดความรอบคอบแล้ว

๒. ประเด็นหมวด ๒ สิทธิในน้ำ กรณีความเท่าเทียมกันในการใช้น้ำจากแหล่งน้ำ สาธารณะ ตนเห็นว่านอกจากร่างพระราชบัญญัตินี้จะกำหนดให้มีหลักประกันสิทธิการใช้น้ำให้แก่ ประชาชนได้เข้าถึงการใช้น้ำโดยเสมอภาค เท่าเทียมกันและเป็นธรรมตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๗ และร่างมาตรา ๘ แล้ว ก็ยังมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๙ มาตรา ๑๓๕๒ และมาตรา ๑๓๕๕ ที่กำหนดให้ความคุ้มครองและรับรองสิทธิเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชน ทุกคนเช่นกัน

๓. ประเด็นข้อกังวลในกรณีหากในอนาคตมีการเลือกตั้งและมีนักการเมืองเข้ามา บริหารประเทศ การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามร่างพระราชบัญญัตินี้จะเกิด ปัญหาหรือไม่นั้น ตนเห็นว่าหากมีการเมืองภาคปกติอาจจะยากต่อการควบคุม ดังนั้น คณะกรรมาธิการ วิสามัญเห็นควรให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้บังคับภายในรัฐบาลชุดนี้ เนื่องจากหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติได้มี “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๖/๒๕๖๐ เรื่อง การจัดตั้ง สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ” ซึ่งหากร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับจะทำให้การ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศเป็นไปอย่างมีระบบ อีกทั้งจะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เป็นไปอย่างบูรณาการ มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

๔. ประเด็นการแบ่งประเภทการใช้น้ำทรัพยากรน้ำสาธารณะตามร่างมาตรา ๓๙ ในกรณี การใช้น้ำประเภทที่สองตามร่างมาตรา ๓๙ (๒) ที่กำหนดให้การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการ ประปา คำว่า “การประปา” ตามร่างมาตรา ๓๙ (๒) หมายถึงกรณีบริษัทเอกชนที่นำน้ำจากแหล่งน้ำ สาธารณะมาผลิตน้ำประปาเพื่อจำหน่ายแก่ประชาชน แต่ไม่ได้หมายความรวมถึงการประปา ส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง หรือประปาหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยถือว่าหน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งร่างมาตรา ๔๒/๑ ได้กำหนดยกเว้นเพื่อรองรับให้แก่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งดำเนินการ ตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรไว้แล้ว

๕. ประเด็นเรื่องอัตราค่าธรรมเนียมในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้เป็นเพียงการกำหนด อัตราขั้นสูงไว้เท่านั้น ซึ่งร่างมาตรา ๔๖ ได้กำหนดให้เกิดความยืดหยุ่นและง่ายต่อการปฏิบัติไว้แล้ว โดยกำหนดให้การออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สอง และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สาม จะต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในบัญชีท้าย พระราชบัญญัตินี้ เช่น การขอใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สอง ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท อาจจะกำหนด ฉบับละ ๑๐๐ บาท เป็นต้น

๖. ประเด็นวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการลุ่มน้ำตามร่างมาตรา ๓๐ เห็นว่าในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการวิสามัญได้มีความห่วงใยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ประการสำคัญ ในทางปฏิบัติงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำควรมีบุคคลที่เป็นภาคประชาชนจะต้องเป็นบุคคลที่มี

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการลุ่มน้ำ โดยรัฐบาล อาจจะไปเปิดหลักสูตรอบรมสำหรับบุคคลที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการลุ่มน้ำ เพื่อเสริมสร้างความรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติและบริหารจัดการลุ่มน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. ประเด็นการทำความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตนเห็นว่า ขณะนี้ร่างพระราชบัญญัตินี้อยู่ระหว่างการพิจารณาวาระที่ ๒ ชั้นกรรมาธิการ ซึ่งคณะกรรมการ วิสามัญสามารถรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนได้ และเมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ผ่านการพิจารณา วาระที่ ๓ และมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย ก็จะเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาของพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ประชาชน ดังนั้น จึงเป็นคนละขั้นตอนกับการรับฟังความคิดเห็นซึ่งอยู่ ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ

๘. ประเด็นการจัดเก็บค่าใช้น้ำจะเป็นการสร้างภาระให้แก่เกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือไม่ เห็นว่า ที่ผ่านมากการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ของคณะกรรมการวิสามัญได้คำนึงถึงประเด็น ดังกล่าวมาโดยตลอด ซึ่งจะพิจารณาควบคู่ไปกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๓ ที่กำหนดให้ “รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกร ประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้...” เพื่อมิให้เป็นภาระแก่ภาคการเกษตร

๙. ประเด็นการให้อำนาจในการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามร่างมาตรา ๖๓ และร่างมาตรา ๖๔ คณะกรรมาธิการวิสามัญมีข้อห่วงใยในประเด็นดังกล่าวเช่นกัน โดยได้มีการ พิจารณาควบคู่ไปกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ วรรคสาม ที่กำหนดให้ “รัฐพึงใช้ระบอบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง”

๑๐. ประเด็นร่างมาตรา ๕๗ กรณีการกำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บ น้ำไว้ต้องเปลี่ยนน้ำเพื่อประโยชน์สาธารณะตามปริมาณและวิธีการที่กำหนด เห็นว่ากรณีดังกล่าวการที่ รัฐมนตรีจะสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเปลี่ยนน้ำต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ กล่าวคือต้องเกิดภาวะ น้ำแล้งอย่างรุนแรงและมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ นอกจากนี้ หากรัฐนำน้ำจากบุคคล ดังกล่าวไปเท่าใด รัฐจะต้องจ่ายค่าทดแทนจากการที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ โดยต้องให้คำนึงถึง ความเสียหายตามความเป็นจริงและให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างผู้ได้รับความเสียหายกับประโยชน์ สาธารณะ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเด็นดังกล่าวถือว่าเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและมีผลกระทบ ต่อบุคคลดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรอบคอบในทุกมิติคณะกรรมการวิสามัญยังรอการพิจารณา ร่างมาตรา ๕๗

นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ
กรรมการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม
สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ประเด็นร่างมาตรา ๖๓
กรณีการให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่
ในการเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของ
บุคคลใด ๆ เห็นว่า การเข้าไปในที่ดินของ
พนักงานเจ้าหน้าที่ตามร่างมาตรา ๖๓
เป็นกรณีที่น่ากำลังจะท่วมและเป็น
เหตุการณ์เฉพาะหน้าที่ไม่สามารถ
คาดการณ์ได้ จึงต้องเข้าไปในที่ดินของบุคคลนั้น เพื่อทำการวางสิ่งของ เครื่องสูบน้ำ หรือเครื่องจักร
เพื่อป้องกันน้ำท่วม ซึ่งหากกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีหนังสือแจ้งล่วงหน้าอาจจะไม่ทันต่อ
สถานการณ์ นอกจากนี้ การเข้าไปในที่ดินของบุคคลอื่นพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องคำนึงความเสียหาย
ตามความเป็นจริง และเปิดโอกาสให้ผู้ได้รับความเสียหายมีสิทธิชี้แจงและแสดงพยานหลักฐาน
ประกอบการพิจารณากำหนดค่าชดเชยความเสียหายด้วย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๖๓
วรรคสามตอนท้าย ซึ่งถือว่าเป็นหลักประกันให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง

๒. ประเด็นการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน เห็นว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำซึ่งจดทะเบียน
กับกรมชลประทานไม่จำเป็นต้องยกเลิกการจดทะเบียนดังกล่าว แต่ให้กลุ่มผู้ใช้น้ำดังกล่าวมาขึ้นทะเบียน
ตามร่างพระราชบัญญัตินี้

พลเอก อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า
จากการรับฟังความคิดเห็นในวันนี้ คณะกรรมการวิสามัญจะรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. เพื่อให้เกิดความละเอียด
รอบคอบและได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้ หากท่านใดมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
สามารถจัดส่งไปยังสถานีวิทยุแห่งชาติ เพื่อให้คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาศึกษาต่อไป

